EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 12. 11. 2020
COM(2020) 736 final

2020/0327 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pozícii, ktorá sa má v mene Európskej únie prijať v Spoločnom výbore EHP k zmene prílohy VI (Sociálne zabezpečenie) k Dohode o EHP

(Text s významom pre EHP)

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. PREDMET NÁVRHU

Tento návrh sa týka rozhodnutia, ktorým sa stanovuje pozícia, ktorá sa má prijať v mene Únie v Spoločnom výbore EHP v súvislosti s plánovaným prijatím rozhodnutia Spoločného výboru o zmene prílohy VI (Sociálne zabezpečenie) k Dohode o EHP.

2. KONTEXT NÁVRHU

2.1. Dohoda o EHP

Dohoda o Európskom hospodárskom priestore (ďalej len „Dohoda o EHP“) zaručuje občanom a hospodárskym subjektom v EHP rovnaké práva a povinnosti v rámci vnútorného trhu. Stanovuje sa v nej začlenenie právnych predpisov EÚ týkajúcich sa štyroch slobôd v 30 štátoch EHP, ktoré pozostávajú z členských štátov EÚ, Nórska, Islandu a Lichtenštajnska. Dohoda o EHP sa okrem toho vzťahuje na spoluprácu v ďalších dôležitých oblastiach, ako sú výskum a vývoj, vzdelávanie, sociálna politika, životné prostredie, ochrana spotrebiteľa, cestovný ruch a kultúra, známe pod spoločným názvom „sprievodné a horizontálne“ politiky. Táto dohoda nadobudla platnosť 1. januára 1994. Európska únia spolu so svojimi členskými štátmi predstavuje zmluvnú stranu tejto dohody.

2.2. Spoločný výbor EHP

Za spravovanie Dohody o EHP je zodpovedný Spoločný výbor EHP. Predstavuje fórum na výmenu názorov v súvislosti s fungovaním Dohody o EHP. Svoje rozhodnutia prijíma konsenzom. Za koordináciu záležitostí EHP na strane EÚ zodpovedá v súlade s Lisabonskou zmluvou Európska služba pre vonkajšiu činnosť.

2.3. Pripravovaný akt Spoločného výboru EHP

Očakáva sa, že Spoločný výbor EHP prijme rozhodnutie Spoločného výboru EHP týkajúce sa zmeny prílohy VI (Sociálne zabezpečenie) k Dohode o EHP (ďalej len „pripravovaný akt“).

Účelom pripravovaného aktu je zabezpečiť recipročnú ochranu práv v oblasti sociálneho zabezpečenia štátnym príslušníkom Spojeného kráľovstva, osobám bez štátnej príslušnosti a utečencom, ako aj ich rodinným príslušníkom a pozostalým, ktorí sa do konca prechodného obdobia nachádzajú alebo nachádzali v cezhraničnej situácii zahŕňajúcej zároveň jednu alebo viacero zmluvných strán Dohody o EHP a Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska.

Pripravované akty sa stanú záväznými pre strany v súlade s článkami 103 a 104 Dohody o EHP.

3. POZÍCIA, KTORÁ SA MÁ ZAUJAŤ V MENE ÚNIE

Je potrebné poskytnúť recipročnú ochranu práv v oblasti sociálneho zabezpečenia štátnym príslušníkom Spojeného kráľovstva, osobám bez štátnej príslušnosti a utečencom, ako aj ich rodinným príslušníkom a pozostalým, ktorí sa do konca prechodného obdobia vymedzeného v článku 126 dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „dohoda o vystúpení“)[1] nachádzajú alebo nachádzali v cezhraničnej situácii zahŕňajúcej zároveň jednu

[1] Ú. v. EÚ L 29, 31.1.2020, s. 7.

alebo viacero zmluvných strán Dohody o EHP a Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska.

Podľa článku 33 ods. 1 dohody o vystúpení[2] sa hlava III (koordinácia systémov sociálneho zabezpečenia) uplatňuje aj na štátnych príslušníkov štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, za predpokladu, že tieto krajiny uzatvoria príslušné dohody so Spojeným kráľovstvom (ktoré by sa uplatňovali na občanov Únie) a príslušné dohody s Úniou (ktoré by sa uplatňovali na štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva).

Keďže štáty EZVO, ktoré sú členmi EHP, už uzatvorili príslušné dohody so Spojeným kráľovstvom, teraz je na Únii a štátoch EZVO, ktoré sú členmi EHP, aby uzatvorili dohody, ktorými by sa zabezpečilo, že štátni príslušníci Spojeného kráľovstva, ktorí patria do rozsahu pôsobnosti dohody o vystúpení a Dohody o dojednaniach medzi Islandom, Lichtenštajnským kniežatstvom, Nórskym kráľovstvom a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska v nadväznosti na vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie (ďalej len „dohoda o odlúčení“), budú chránení pokiaľ ide o ich práva v oblasti sociálneho zabezpečenia, ktoré nadobudli pred skončením prechodného obdobia alebo ktoré majú nadobudnúť po jeho skončení.

Cieľom návrhu rozhodnutia Spoločného výboru EHP (pripojeného k navrhovanému rozhodnutiu Rady) je preto zmeniť prílohu VI (Sociálne zabezpečenie) k Dohode o EHP s cieľom zabezpečiť, aby sa takéto práva v oblasti sociálneho zabezpečenia štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva naďalej zachovali.

Obsah a podstata návrhu pripojeného rozhodnutia Spoločného výboru EHP idú nad rámec úprav, ktoré sa dajú považovať za úpravy čisto technického charakteru v zmysle nariadenia Rady č. 2894/94. Pozíciu Únie preto stanoví Rada.

4. PRÁVNY ZÁKLAD

4.1. Procesnoprávny základ

4.1.1. Zásady

V článku 218 ods. 9 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa stanovujú rozhodnutia, ktorými sa určujú „*pozície, ktoré sa majú prijať v mene Únie v rámci orgánu zriadeného dohodou, keď je tento orgán vyzvaný prijať akty s právnymi účinkami s výnimkou aktov dopĺňajúcich alebo meniacich inštitucionálny rámec danej dohody*“.

Pojem „*akty s právnymi účinkami*“ zahŕňa akty, ktoré majú právne účinky na základe pravidiel medzinárodného práva, ktorým sa riadi predmetný orgán. Týka sa to aj nástrojov, ktoré nemajú záväzný účinok podľa medzinárodného práva, ale „*môžu rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť obsah právnej úpravy prijatej normotvorcom Únie*“[3].

4.1.2. Uplatnenie na tento prípad

Spoločný výbor EHP je orgán zriadený dohodou, konkrétne Dohodou o EHP. Akt, ktorý má Spoločný výbor EHP prijať, predstavuje akt s právnymi účinkami. Pripravovaný akt bude podľa medzinárodného práva záväzný v súlade s článkami 103 a 104 Dohody o EHP.

Pripravovaným aktom sa nedopĺňa ani nemení inštitucionálny rámec dohody. Procesnoprávnym základom navrhovaného rozhodnutia je preto článok 218 ods. 9 ZFEÚ.

---

[2] Ú. v. EÚ L 29, 31.1.2020, s. 7.

[3] Rozsudok Súdneho dvora zo 7. októbra 2014, Nemecko/Rada, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, body 61 až 64.

4.2. Hmotnoprávny základ

4.2.1. Zásady

Hmotnoprávny základ rozhodnutia podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ závisí predovšetkým od cieľa a obsahu pripravovaného aktu, ku ktorému sa zaujíma pozícia v mene Únie. Ak pripravovaný akt sleduje dva ciele alebo obsahuje dve zložky a ak jeden z týchto cieľov alebo jednu z týchto zložiek možno určiť za hlavnú, zatiaľ čo druhý cieľ alebo druhá zložka je len vedľajšia, rozhodnutie podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ musí byť založené na jedinom hmotnoprávnom základe, a to na tom, ktorý si vyžaduje hlavný alebo prevažujúci cieľ alebo zložka.

Ak pripravovaný akt sleduje viacero cieľov zároveň alebo obsahuje viacero zložiek, ktoré sú nerozlučne spojené bez toho, aby jeden cieľ alebo zložka boli oproti ostatným vedľajšie, hmotnoprávny základ rozhodnutia podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ bude musieť výnimočne zahŕňať viaceré zodpovedajúce právne základy.

4.2.2. Uplatnenie na tento prípad

Pripravovaný akt sleduje ciele a obsahuje zložky v oblasti sociálneho zabezpečenia a poskytovania právomocí. Tieto aspekty pripravovaného aktu sú nerozlučne spojené bez toho, aby jeden cieľ alebo zložka boli oproti ostatným vedľajšie.

Hmotnoprávny základ navrhovaného rozhodnutia preto obsahuje tieto ustanovenia: články 48 a 352 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

4.3. Záver

Právnym základom navrhovaného rozhodnutia by mali byť články 48 a 352 ZFEÚ v spojení s článkom 218 ods. 9 ZFEÚ.

5. UVEREJNENIE PRIPRAVOVANÉHO AKTU

Keďže aktom Spoločného výboru EHP sa zmení príloha VI o sociálnom zabezpečení, je vhodné, aby sa po prijatí uverejnil v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

2020/0327 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pozícii, ktorá sa má v mene Európskej únie prijať v Spoločnom výbore EHP k zmene prílohy VI (Sociálne zabezpečenie) k Dohode o EHP

(Text s významom pre EHP)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej články 48 a 352 v spojení s jej článkom 218 ods. 9,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 2894/94 z 28. novembra 1994 o opatreniach na vykonávanie Dohody o Európskom hospodárskom priestore[4], a najmä na jeho článok 1 ods. 3,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) Dohoda o Európskom hospodárskom priestore[5] (ďalej len „Dohoda o EHP“) nadobudla platnosť 1. januára 1994.

(2) Podľa článku 98 Dohody o EHP sa na základe rozhodnutia Spoločného výboru EHP môže meniť, okrem iného, príloha VI k Dohode o EHP, ktorá obsahuje ustanovenia týkajúce sa sociálneho zabezpečenia.

(3) V článku 33 Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „dohoda o vystúpení“)[6] sa uvádza, že ustanovenia hlavy III druhej časti dohody o vystúpení sa uplatňujú na štátnych príslušníkov Islandu, Lichtenštajnského kniežatstva, Nórskeho kráľovstva za predpokladu, že tieto krajiny uzavreli a uplatňujú príslušné dohody so Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska, ktoré sa uplatňujú na občanov Únie, ako aj príslušné dohody s Európskou úniou, ktoré sa uplatňujú na štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva.

(4) V článku 32 Dohody o dojednaniach medzi Islandom, Lichtenštajnským kniežatstvom, Nórskym kráľovstvom a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska v nadväznosti na vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie, Dohody o EHP a ďalších dohôd uplatniteľných medzi Spojeným kráľovstvom a štátmi EZVO, ktoré sú členmi EHP, na základe členstva Spojeného kráľovstva v Európskej únii (ďalej len „dohoda o odlúčení“) sa uvádza, že ustanovenia hlavy III druhej časti dohody o odlúčení sa uplatňujú na občanov Únie, za predpokladu, že Únia uzavrela a uplatňuje príslušné dohody so Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska uplatňujúce sa na štátnych príslušníkov štátov EZVO, ktoré sú členmi EHP, ako aj

[4] Ú. v. ES L 305, 30.11.1994, s. 6.
[5] Ú. v. ES L 1, 3.1.1994, s. 3.
[6] Ú. v. EÚ L 29, 31.1.2020, s. 7.

príslušné dohody so štátmi EZVO, ktoré sú členmi EHP uplatňujúce sa na štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva.

(5) Je preto potrebné zabezpečiť recipročnú ochranu práv v oblasti sociálneho zabezpečenia štátnym príslušníkom Spojeného kráľovstva, osobám bez štátnej príslušnosti a utečencom, ako aj ich rodinným príslušníkom a pozostalým, ktorí sa do konca prechodného obdobia nachádzajú alebo nachádzali v cezhraničnej situácii zahŕňajúcej zároveň jednu alebo viacero zmluvných strán Dohody o Európskom hospodárskom priestore a Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska.

(6) Pozícia Únie v Spoločnom výbore EHP by preto mala vychádzať z návrhu rozhodnutia Spoločného výboru EHP uvedeného v prílohe k tomuto rozhodnutiu,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Pozícia, ktorá sa má v mene Únie prijať v Spoločnom výbore EHP k navrhovanej zmene prílohy VI (Sociálne zabezpečenie) k Dohode o EHP, je založená na návrhu rozhodnutia Spoločného výboru EHP pripojenom k tomuto rozhodnutiu.

Článok 2

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka